

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2022. gada 8. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pakalpojumu sniegšanas brīvība – Darba ņēmēju norīkošana darbā – Direktīva 2014/67/ES – 20. pants – Sodi – Samērīgums – Tiesā iedarbība – Savienības tiesību pārākuma princips

Lietā C-205/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Landesverwaltungsgericht Steiermark* (Štīrijas federālās zemes Administratīvā tiesa, Austrija) iesniedza ar 2020. gada 27. aprīļa lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 8. maijā, tiesvedībā

NE

pret

Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld,

piedaloties

Finanzpolizei Team 91,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), palātu priekšsēdētāji A. Prehala [*A. Prechal*], J. Regans [*E. Regan*], S. Rodins [*S. Rodin*], I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] un I. Ziemele, tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], M. Safjans [*M. Safjan*], N. Pisarra [*N. Piçarra*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], A. Kumins [*A. Kumin*] un N. Vāls [*N. Wahl*],

ģenerālvokāts: M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Austrijas valdības vārdā – *A. Posch*, kā arī *J. Schmoll* un *C. Leeb*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek, J. Vláčil un J. Pavliš*, pārstāvji,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *B.-R. Killmann un L. Malferrari*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 23. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 20. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/67/ES (2014. gada 15. maijs) par to, kā izpildīt Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu (“IMI regula”) (OV 2014, L 159, 11. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp NE un *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstendorf* (Hartbergas-Fürstendorfa iecirkņa administratīvā iestāde, Austrija) par naudas sodu, ko pēdējā minētā tam uzlikusi par dažādiem Austrijas tiesību normu pārkāpumiem darba tiesību jomā.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 2014/67

- 3 Direktīvas 2014/67 20. pantā ir paredzēts:

“Dalībvalstis paredz noteikumus par sodiem, kas piemērojami gadījumos, ja tiek pārkāpti saskaņā ar šo direktīvu pieņemtie valstu noteikumi, un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu un ievērošanu. Paredzētie sodi ir efektīvi, samērīgi un preventīvi. Dalībvalstis līdz 2016. gada 18. jūnijam par minētajiem noteikumiem informē Komisiju. Dalībvalstis nekavējoties ziņo par visiem turpmākiem šo noteikumu grozījumiem.”

Austrijas tiesības

- 4 *Verwaltungsgerichtsverfahrensgesetz* (Likums par administratīvo procesu tiesā, *BGBI. I, 33/2013*), redakcijā, kas piemērojama pamatlīetā, 52. panta 1. un 2. punkts ir formulēts šādi:

“1. Katrā administratīvās tiesas spriedumā, ar kuru apstiprina lēmumu par soda piemērošanu, nospiež, ka sodītajai personai ir jāveic iemaksa administratīvā pārkāpuma procesa izdevumu segšanai.

2. Šo iemaksu par pārsūdzības procesu aprēķina 20 % apmērā no piemērotā soda, tomēr tā ir vismaz 10 EUR; brīvības atņemšanas sodu gadījumā izdevumus aprēķina, vienu brīvības atņemšanas dienu pielīdzinot 100 EUR. [..]”

- 5 *Lohn- und Sozialdumping-Bekämpfungsgesetz* (Algu un sociālā dempinga apkarošanas likums, *BGBI. I, 44/2016*) redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “*LSD-BG*”), 26. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ikvienu personu, kas kā darba devējs vai uzņēmums, kurš izīrē darbaspēku 19. panta 1. punkta izpratnē:

1. neiesniedz deklarāciju, tostarp turpmākas izmaiņas datus (deklarācija par izmaiņām), pārkāpjot 19. panta noteikumus, vai neiesniedz to savlaicīgi vai pilnīgi, vai

[..]

3. nevar uzrādīt pieprasītos dokumentus, pārkāpjot 21. panta 1. vai 2. punktu, vai tos neuzrāda nodokļu iestādēm uz vietas [..] elektroniskā formā,

izdara administratīvu pārkāpumu un tiek sodīta ar naudas sodu, ko iecirkņa administratīvā iestāde piemēro par katru attiecīgo darba ņēmēju, 1000 līdz 10 000 EUR apmērā, bet atkārtota pārkāpuma gadījumā – 2000 līdz 20 000 EUR apmērā.”

- 6 *LSD-BG* 27. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ikvienu personu, kas, pārkāpjot 12. panta 1. punkta 3. apakšpunktu, neiesniedz prasītos dokumentus, izdara administratīvu pārkāpumu un tiek sodīta ar naudas sodu, ko iecirkņa administratīvā iestāde piemēro par katru attiecīgo darba ņēmēju, 500 līdz 5000 EUR apmērā, bet atkārtota pārkāpuma gadījumā – 1000 līdz 10 000 EUR apmērā. [..]”

- 7 *LSD-BG* 28. pants ir šāds:

“Ikvienu personu, kura kā

1. darba devējs nevar uzrādīt dokumentus par darba samaksu, tādējādi pārkāpjot 22. panta 1. vai 1.a punktu, [..]

[..]

izdara administratīvu pārkāpumu un tiek sodīta ar naudas sodu, ko rajona administratīvā iestāde piemēro par katru attiecīgo darba ņēmēju, 1000 līdz 10 000 EUR apmērā, bet atkārtota pārkāpuma gadījumā – 2000 līdz 20 000 EUR apmērā; ja pārkāpums attiecas uz vairāk nekā trim darba ņēmējiem, naudas sods par katru attiecīgo darba ņēmēju ir 2000 līdz 20 000 EUR apmērā, bet atkārtota pārkāpuma gadījumā – 4000 līdz 50 000 EUR apmērā.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 8 Slovākijā reģistrēta sabiedrība *CONVOI s. r. o.* norīkoja darba ņēmējus darbā *Niedec Global Appliance Austria GmbH*, kas atrodas Firstenfeldē [*Fürstenfeld*] (Austrija).

- 9 Pamatojoties uz konstatējumiem, kas tika izdarīti 2018. gada 24. janvārī veiktajā pārbaudē, Hartbergas-Firstenfeldes iecirkņa administratīvā iestāde ar 2018. gada 14. jūnija lēmumu piemēroja NE naudas sodu 54 000 EUR apmērā kā *CONVOI* pārstāvim vairāku *LSD-BG* paredzēto pienākumu neizpildes dēļ, kas tostarp attiecās uz paziņojumu par norīkošanu darbā kompetentajā valsts iestādē, kā arī par darba samaksas dokumentu glabāšanu.
- 10 Šo lēmumu NE pārsūdzēja iesniedzējtiesā *Landesverwaltungsgericht Steiermark* (Štīrijas federālās zemes Administratīvā tiesa, Austrija).
- 11 Ar 2018. gada 9. oktobra lēmumu šī tiesa iesniedza Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā paredzēto sodu atbilstību Savienības tiesībām un it īpaši samērīguma principam.
- 12 2019. gada 19. decembra rīkojumā *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (C-645/18, nav publicēts, EU:C:2019:1108) Tiesa nosprieda, ka Direktīvas 2014/67 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts, ka, neizpildot pienākumus darba tiesību jomā attiecībā uz darba ņēmēju deklarēšanu un darba samaksas dokumentu glabāšanu, tiek piemēroti liela apmēra naudas sodi:
- kuri nevar būt zemāki par iepriekš noteiktu apmēru;
 - kuri tiek piemēroti kumulatīvi par katru attiecīgo darba ņēmēju un neparedzot maksimālo apmēru, un
 - kurus papildina tiesāšanās izdevumu segšanai paredzētā iemaksa 20 % apmērā no piemēroto naudas sodu summas, ja tiek noraidīta pret to piemērošanas lēmumu celtā prasība.
- 13 Iesniedzējtiesa norāda, ka pēc šī rīkojuma valsts likumdevējs nav veicis grozījumus pamatlietā aplūkotajā tiesiskajā regulējumā un, ņemot vērā it īpaši 2018. gada 4. oktobra spriedumā *Link Logistik N&N* (C-384/17, EU:C:2018:810) izklāstītos apsvērumus, kā arī to, ka Austrijas tiesu vidū pastāv domstarpības par to, kādā veidā ir jāpiemēro Tiesas judikatūra šajā jomā, rodas jautājums, vai un, attiecīgā gadījumā, kādā mērā šis tiesiskais regulējums var tikt nepiemērots.
- 14 It īpaši tā uzskata, ka sekas, kas tai būtu jāizsecina no minētā rīkojuma, varētu būt tādas, ka tā neņem vērā minētā tiesiskā regulējuma elementus, kas liedz piemērot samērīgus sodus, vai arī pilnībā atturas piemērot šajā pašā tiesiskajā regulējumā paredzēto sodu sistēmu.
- 15 Šādos apstākļos *Landesverwaltungsgericht Steiermark* (Štīrijas federālās zemes Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīvas [2014/67] 20. pantā paredzētā prasība par sodu samērīgumu, ko Eiropas Savienības Tiesa ir interpretējusi [rīkojumos, 2019. gada 19. decembris, *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (C-645/18, nav publicēts, EU:C:2019:1108), kā arī 2019. gada 19. decembris, *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (C-140/19, C-141/19 un no C-492/19 līdz C-494/19, nav publicēts, EU:C:2019:1103), ir tieši piemērojama direktīvas tiesību norma?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša:

Vai, interpretējot dalībvalsts tiesības saskaņā ar Savienības tiesībām, tiek pieļauts un prasīts, lai dalībvalstu tiesas un administratīvās iestādes šajā gadījumā piemērojamās valsts krimināltiesību normas papildina ar Eiropas Savienības Tiesas rīkojumos [2019. gada 19. decembris, *Bezirkshauptmannschaft Hartberg Fürstenfeld* (C-645/18, nav publicēts, EU:C:2019:1108), kā arī 2019. gada 19. decembris, *Bezirkshauptmannschaft Hartberg Fürstenfeld* (C-140/19, C 141/19 un no C-492/19 līdz C-494/19, nav publicēts, EU:C:2019:1103) noteiktajiem samērīguma kritērijiem, ja valsts līmenī nav pieņemtas jaunas tiesību normas?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 16 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2014/67 20. pantam, kurā ir prasīts, lai tajā paredzētie sodi būtu samērīgi, ir tieša iedarbība un tādējādi privātpersonas uz to var atsaukties valsts tiesās pret dalībvalsti, kura to ir transponējusi nepareizi.
- 17 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka visos gadījumos, kad direktīvas noteikumi pēc to satura ir beznosacījuma un pietiekami precīzi, privātpersonām ir tiesības uz tiem atsaukties valsts tiesās pret valsti, ja tā vai nu noteiktajā termiņā nav transponējusi direktīvu valsts tiesībās, vai arī tā to ir transponējusi nepareizi (spriedums, 2018. gada 6. novembris, *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, EU:C:2018:874, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 18 Tiesa ir precizējusi, ka Savienības tiesību norma ir, pirmkārt, beznosacījuma, ja tajā ir noteikts pienākums, kas nav nedz saistīts ar kādu nosacījumu, nedz arī tā izpildes vai seku ziņā ir pakārtots kādam Savienības iestāžu vai dalībvalstu aktam, un, otrkārt, ir pietiekami precīza, lai uz to varētu atsaukties privātpersona un tiesa to piemērotu, ja tajā nepārprotami ir noteikts pienākums (spriedums, 2021. gada 14. janvāris, *RTS infra* un *Aannemingsbedrijf Norré-Behaegel*, C-387/19, EU:C:2021:13, 46. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 19 Tiesa turklāt ir nospriedusi – pat ja direktīva atstāj dalībvalstīm zināmu rīcības brīvību, nosakot tās īstenošanas kārtību, šīs direktīvas norma var tikt uzskatīta par tādu, kurai ir beznosacījuma un precīzs raksturs, ja ar to dalībvalstīm nepārprotami ir noteikts pienākums sasniegt precīzu rezultātu un nav paredzēts neviens nosacījums attiecībā uz tajā paredzētā noteikuma piemērošanu (spriedums, 2021. gada 14. janvāris, *RTS infra* un *Aannemingsbedrijf Norré-Behaegel*, C-387/19, EU:C:2021:13, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 20 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesa, ņemot vērā 2019. gada 19. decembra rīkojumu *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (C-645/18, nav publicēts, EU:C:2019:1108), uzskata, ka Austrijas likumdevējs, pieņemot pamatlietā piemērojamo valsts tiesisko regulējumu, nav pareizi transponējis Direktīvas 2014/67 20. pantā paredzēto sodu samērīguma prasību.
- 21 Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka dalībvalstis paredz noteikumus par sodiem, kas piemērojami gadījumos, ja tiek pārkāpti saskaņā ar šo direktīvu pieņemtie valstu noteikumi, un precīzē, ka paredzētie sodi tostarp ir samērīgi.
- 22 Pirmām kārtām, ir jānorāda, ka minētajā tiesību normā paredzētajai sodu samērīguma prasībai ir beznosacījuma raksturs.

- 23 Proti, pirmkārt, Direktīvas 2014/67 20. panta formulējumā šī prasība ir formulēta absolūtā nozīmē.
- 24 Otrkārt, aizliegums noteikt nesamērīgus sodus, kas ir minētās prasības sekas, neprasa nekādu Savienības iestāžu aktu pieņemšanu un šī tiesību norma nepiešķir dalībvalstīm tiesības sašaurināt šī aizlieguma tvērumu vai piemērot tam nosacījumus (pēc analogijas skat. spriedumu, 2008. gada 15. aprīlis, *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, 62. punkts).
- 25 Apstākļi, ka šīs direktīvas 20. pants būtu jātransponē, nevar likt apšaubīt šajā pantā paredzētās sodu samērīguma prasības beznosacījuma raksturu.
- 26 Šajā ziņā vēl ir jāpiebilst, ka interpretācija, saskaņā ar kuru minētās direktīvas 20. pantā paredzētās sodu samērīguma prasības transponēšanas nepieciešamība tai var atņemt tās beznosacījuma raksturu, liegtu attiecīgajām privātpersonām vajadzības gadījumā atsaukties uz atbilstoši šai prasībai noteikto aizliegumu noteikt nesamērīgus sodus. Principā izslēgt to, ka skartās personas var atsaukties uz attiecīgajā direktīvā paredzēto aizliegumu, nebūtu saderīgi ar saistošo raksturu, kāds ar LESD 288. pantu ir piešķirts šai direktīvai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 26. jūnijs, *Craeynest* u.c., C-723/17, EU:C:2019:533, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Otrām kārtām, attiecībā uz to, vai Direktīvas 2014/67 20. pantam ir pietiekami precīzs raksturs, ciktāl tajā ir paredzēta sodu samērīguma prasība, ir jākonstatē, ka, lai gan šajā tiesību normā dalībvalstīm ir paredzēta zināma rīcības brīvība definēt noteikumus par sodiem, kas piemērojami gadījumos, ja tiek pārkāpti saskaņā ar šo direktīvu pieņemtie valstu noteikumi, šāda rīcības brīvība ir ierobežota ar aizliegumu paredzēt nesamērīgus sodus, kas vispārīgi un nepārprotami ir noteikts minētajā tiesību normā.
- 28 Tādējādi šāda sodu samērīguma prasība dalībvalstīm katrā ziņā ir jāisteno saskaņā ar minētās direktīvas 20. pantu, un apstākļi, ka tām šajā ziņā ir rīcības brīvība, pats par sevi neizslēdz, ka var tikt veikta pārbaude tiesā, lai pārbaudītu, vai attiecīgā dalībvalsts ir pārsniegusi šai rīcības brīvībai noteiktās robežas, transponējot šo tiesību normu (pēc analogijas skat. spriedumu, 1996. gada 24. oktobris, *Kraaijeveld* u.c., C-72/95, EU:C:1996:404, 59. punkts, kā arī spriedumu, 2019. gada 26. jūnijs, *Craeynest* u.c., C-723/17, EU:C:2019:533, 45. punkts).
- 29 No šiem apsvērumiem izriet, ka pretēji tam, kas nospriests 2018. gada 4. oktobra sprieduma *Link Logistik N&N* (C-384/17, EU:C:2018:810) 56. punktā, minētās direktīvas 20. pantā paredzētā sodu samērīguma prasība ir beznosacījuma un pietiekami precīza, lai uz to varētu atsaukties privātpersona un lai to varētu piemērot valsts administratīvās iestādes un tiesas.
- 30 It īpaši, ja dalībvalsts pārsniedz savu rīcības brīvību, pieņemot valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēti nesamērīgi sodi, kas piemērojami gadījumos, ja tiek pārkāpti saskaņā ar Direktīvu 2014/67 pieņemtie valstu noteikumi, attiecīgajai personai ir jābūt iespējai tieši atsaukties uz šīs direktīvas 20. pantā noteikto sodu samērīguma prasību pret šādu tiesisko regulējumu (pēc analogijas skat. spriedumus, 2007. gada 28. jūnijs, *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust* un *The Association of Investment Trust Companies*, C-363/05, EU:C:2007:391, 61. punkts, kā arī 2013. gada 28. novembris, *MDDP*, C-319/12, EU:C:2013:778, 51. punkts).
- 31 Turklāt ir jāatgādina, ka samērīguma princips, kas ir Savienības tiesību vispārējs princips, dalībvalstīm ir jāievēro, kad tās īsteno šīs tiesības, tostarp nepastāvot Savienības tiesību aktu saskaņošanai piemērojamo sodu jomā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 26. aprīlis,

Farkas, C-564/15, EU:C:2017:302, 59. punkts, un 2022. gada 27. janvāris, Komisija/Spānija (Informācijas sniegšanas pienākums nodokļu jomā), C-788/19, EU:C:2022:55, 48. punkts). Ja šādas īstenošanas ietvaros dalībvalstis ievieš sodus, it īpaši krimināltiesiska rakstura sodus, tām ir jāievēro Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 49. panta 3. punkts, saskaņā ar kuru sodu smagums nedrīkst būt nesamērīgs ar noziedzīgā nodarījuma smagumu. Šim samērīguma principam, kas ir vienīgi atgādināts Direktīvas 2014/67 20. pantā, ir obligāts raksturs.

- 32 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2014/67 20. pantam, kurā ir prasīts, lai tajā paredzētie sodi būtu samērīgi, ir tieša iedarbība un tādējādi privātpersonas var uz to atsaukties valsts tiesās pret dalībvalsti, kura to ir transponējusi nepareizi.

Par otro jautājumu

- 33 Vispirms ir jānorāda, ka, lai gan otrais jautājums formāli ir uzdots gadījumā, ja uz pirmo jautājumu tiek sniegta noraidoša atbilde, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vispārīgi vēlas noskaidrot, vai gadījumā, ja tai nav iespējams veikt pamatlietā aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma interpretāciju atbilstoši Direktīvas 2014/67 20. pantā paredzētajai sodu samērīguma prasībai, tai būtu pienākums nepiemērot šo tiesisko regulējumu kopumā vai arī tā varētu to papildināt, nodrošinot samērīgu sodu piemērošanu.
- 34 Līdz ar to ir jāuzskata, ka ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to valsts iestādēm ir noteikts pienākums nepiemērot visu valsts tiesisko regulējumu, kas ir pretrunā Direktīvas 2014/67 20. pantā paredzētajai sodu samērīguma prasībai, vai arī tas nozīmē, ka šis valsts iestādes nepieļauj šāda tiesiskā regulējuma piemērošanu tikai tiktāl, cik tas ir nepieciešams, lai uzliktu samērīgus sodus.
- 35 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai nodrošinātu visu Savienības tiesību normu iedarbīgumu, pārākuma princips arī valstu tiesām liek savas iekšējās tiesības interpretēt cik vien iespējams atbilstīgi Savienības tiesībām (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 57. punkts).
- 36 Valsts tiesību atbilstīgas interpretācijas pienākumam ir zināmas robežas, un tas nevar būt pamats valsts tiesību interpretācijai *contra legem* (spriedums, 2021. gada 6. oktobris, *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Tāpat ir jāatgādina, ka pārākuma princips valsts tiesai, kurai savas kompetences ietvaros ir jāpiemēro Savienības tiesību normas, uzliek pienākumu, ja valsts tiesisko regulējumu nav iespējams interpretēt atbilstoši Savienības tiesību prasībām, nodrošināt šo tiesību aktu prasību pilnīgu iedarbību strīdā, ko tā izskata, vajadzības gadījumā pēc savas ierosmes nepiemērojot jebkādu valsts tiesisko regulējumu vai praksi, kas ir pretrunā kādai Savienības tiesību normai, kam ir tieša iedarbība, bez vajadzības lūgt vai gaidīt, lai šis valsts tiesiskais regulējums vai prakse vispirms tiktu atcelta likumdošanas kārtībā vai ar kādu citu konstitūcijā paredzētu metodi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 58. un 61. punkts, kā arī 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion u.c.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 252. punkts).
- 38 Kā izriet no pirmā jautājuma izvērtēšanas, Direktīvas 2014/67 20. pantā paredzētā sodu samērīguma prasība atbilst nosacījumiem, kas nepieciešami tiešas iedarbības radīšanai.

- 39 Tādējādi gadījumā, ja privātpersona valsts tiesā atsauca uz šo prasību pret dalībvalsti, kura to ir transponējusi nepareizi, šai tiesai ir jānodrošina tās pilnīga efektivitāte un, ja tā nevar interpretēt valsts tiesisko regulējumu atbilstoši šai prasībai, tai pēc savas ierosmes nav jāpiemēro valsts tiesību normas, kas būtu nesaderīgas ar šo prasību.
- 40 Šajā gadījumā no 2019. gada 19. decembra rīkojuma *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (C-645/18, nav publicēts, EU:C:2019:1108) 32.–41. punkta izriet, ka, lai gan tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais ir piemērots izvirzīto leģitīmo mērķu sasniegšanai, tas pārsniedz to, kas ir nepieciešams šo mērķu sasniegšanai, ņemot vērā tā dažādo iezīmju kopumu, it īpaši naudas sodu, kuri nevar būt zemāki par iepriekš noteiktu apmēru, kumulāciju, neparedzot maksimālo apmēru.
- 41 Tomēr ir jāatgādina, ka šādas iezīmes, aplūkojot tās atsevišķi, ne vienmēr pārkāpj šo prasību. Tādējādi šī rīkojuma 35. punktā Tiesa nosprieda, ka tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēti naudas sodi, kuru apmērs ir atkarīgs no to darba ņēmēju skaita, kurus skar noteiktu pienākumu darba tiesību jomā neizpilde, pats par sevi nešķiet nesamērīgs.
- 42 Lai nodrošinātu Direktīvas 2014/67 20. pantā paredzētās sodu samērīguma prasības pilnīgu efektivitāti, valsts tiesai, kas izskata prasību par sodu, kurš ir noteikts, pamatojoties uz valsts tiesisko regulējumu, kas piemērojams gadījumos, ja tiek pārkāpti saskaņā ar šo direktīvu pieņemtie valstu noteikumi, nav jāņem vērā tā valsts tiesiskā regulējuma daļa, no kuras izriet sodu nesamērīgums, lai tiktu piemēroti samērīgi sodi, kas joprojām vienlaikus ir efektīvi un atturoši.
- 43 Proti, kā tika atgādināts šī sprieduma 40. punktā, lai gan Tiesa nosprieda, ka atsevišķi *LSD-BG* naudas sodu apmēra noteikšanas noteikumi nav saderīgi ar Direktīvas 2014/67 20. pantu, tā tomēr neapšaubīja šajā pašā tiesību normā paredzēto principu, saskaņā ar kuru par valsts tiesību normu, kas pieņemtas saskaņā ar šo direktīvu, pārkāpumiem ir jāpiemēro sods, 2019. gada 19. decembra rīkojuma *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (C-645/18, nav publicēts, EU:C:2019:1108) 32. punktā uzsverot, ka šis valsts tiesiskais regulējums bija atbilstošs, lai īstenotu minētajā direktīvā izvirzītos mērķus.
- 44 Tādējādi šādā situācijā, lai nodrošinātu šīs pašas direktīvas 20. pantā paredzētās sodu samērīguma prasības pilnīgu piemērošanu, pietiek ar to, ka valsts tiesību normas netiek piemērotas tikai tiktāl, cik tās liedz uzlikt samērīgus sodus, lai nodrošinātu, ka attiecīgajai personai uzliktie sodi atbilst šai prasībai.
- 45 Vēl, ņemot vērā Čehijas un Polijas valdību paustās bažas, ir jāprecizē, ka šādu interpretāciju neatspēko tiesiskās drošības, noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma, kā arī vienlīdzīgas attieksmes princips.
- 46 Pirmām kārtām, tiesiskās drošības princips tostarp prasa, ka tiesiskajam regulējumam jābūt skaidram un precīzam, lai attiecīgās personas varētu nepārprotami zināt savas tiesības un pienākumus un spēt attiecīgi rīkoties (spriedums, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 161. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 47 Noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma princips, kas ir nostiprināts Hartas 49. panta 1. punktā un kas saskaņā ar Tiesas judikatūru ir īpaša vispārējā tiesiskās drošības principa izpausme, it īpaši nozīmē, ka likumā ir skaidri jādefinē pārkāpumi un par tiem paredzētie sodi (šajā ziņā skat. spriedumu, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 162. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 48 Turklāt, lai arī krimināllikuma atpakaļejoša spēka aizlieguma princips, kas ir raksturīgs noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma principam, nepieļauj, ka tiesa kriminālprocesā var pastiprināt to personu kriminālatbildību, uz kurām šis kriminālprocess attiecas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 5. decembris, *M.A.S. un M.B.*, C-42/17, EU:C:2017:936, 57. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra), tas tomēr neliedz piemērot šīm personām vieglākus sodus.
- 49 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā attiecībā uz sodiem darba tiesību jomā ir definēti pārkāpumi par pienākumu saistībā ar darba ņēmēju deklarēšanu un darba samaksas dokumentu glabāšanu neizpildi un paredzēti sodi par šiem pārkāpumiem.
- 50 Šādā kontekstā Direktīvas 2014/67 20. pantā noteiktās samērīguma prasības ievērošanas rezultātā šai tiesai ir tikai jāsamazina piemērojamo sodu bardzība.
- 51 Apstākļi, ka tādā gadījumā kā pamatlietā aplūkotais uzliktais sods būs mazāks nekā piemērojamajā valsts tiesiskajā regulējumā paredzētais sods, jo, pamatojoties uz šo prasību, šis sods daļēji netiek piemērots, nevar tikt uzskatīts par tādu, ar ko tiek pārkāpti tiesiskās drošības, noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma, kā arī krimināllikuma atpakaļejoša spēka aizlieguma principi.
- 52 Kaut gan, lai nodrošinātu, ka tiek ievērota sodu, kas piemērojami gadījumos, ja tiek pārkāpti saskaņā ar Direktīvu 2014/67 pieņemtie valstu noteikumi, samērīguma prasība, valsts iestādei, nosakot šādu sodu, katrā ziņā var būt pienākums neņemt vērā noteiktus valsts tiesiskā regulējuma aspektus, kas attiecas uz šiem sodiem, tomēr šādi noteiktais sods, piemērojot minēto tiesisko regulējumu, paliek spēkā.
- 53 Līdz ar to, pat pieņemot, ka apstākļi, ka valsts iestādei nav jāņem vērā daļa no šī valsts tiesiskā regulējuma, var radīt zināmu neskaidrību attiecībā uz tiesību normām, kas piemērojamas šo pārkāpumu gadījumā, šis apstākļi neapdraud tiesiskās drošības un noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma principus.
- 54 Otrām kārtām, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Hartas 20. pantā nostiprinātā vienlīdzība likuma priekšā ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas prasa, lai salīdzināmas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien šāda atšķirīga pieeja nav objektīvi attaisnojama (spriedums, 2021. gada 2. septembris, *État belge* (Uzturēšanās tiesības vardarbības ģimenē gadījumā), C-930/19, EU:C:2021:657, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 55 Prasība par situāciju salīdzināmību vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpuma esamības konstatēšanai ir jānovērtē no visu to raksturojošo apstākļu skatupunkta (spriedums, 2021. gada 2. septembris, *État belge* (Uzturēšanās tiesības vardarbības ģimenē gadījumā), C-930/19, EU:C:2021:657, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 56 Tā kā Direktīvas 2014/67 20. pantā paredzētā samērīguma prasība ietver sodu ierobežojumu, kas ir jāievēro visām valsts iestādēm, kurām ir pienākums piemērot šo prasību savas kompetences ietvaros, vienlaikus ļaujot šīm iestādēm noteikt atšķirīgus sodus atkarībā no pārkāpuma smaguma, pamatojoties uz piemērojamo valsts tiesisko regulējumu, nevar uzskatīt, ka šāda prasība apdraud vienlīdzīgas attieksmes principu.

- 57 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to valsts iestādēm ir noteikts pienākums nepiemērot valsts tiesisko regulējumu, kura daļa ir pretrunā Direktīvas 2014/67 20. pantā paredzētajai sodu samērīguma prasībai, tikai tiktāl, cik tas ir nepieciešams, lai uzliktu samērīgus sodus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 58 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/67/ES (2014. gada 15. maijs) par to, kā izpildīt Direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu (“IMI regula”), 20. pantam, kurā ir prasīts, lai tajā paredzētie sodi būtu samērīgi, ir tieša iedarbība un tādējādi privātpersonas var uz to atsaukties valsts tiesās pret dalībvalsti, kura to ir transponējusi nepareizi.**
- 2) Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to valsts iestādēm ir noteikts pienākums nepiemērot valsts tiesisko regulējumu, kura daļa ir pretrunā Direktīvas 2014/67 20. pantā paredzētajai sodu samērīguma prasībai, tikai tiktāl, cik tas ir nepieciešams, lai uzliktu samērīgus sodus.**

[Paraksti]